

Släktforskarens våra framtid

Före datorn och internet skrev släktforskaren till prästerna för att få olika uppgifter ur kyrkböckerna. De mest inbitna kunde istället tillbringa sitt liv på landsarkivet i Vadstena. Resultatet blev mängder med papper och kopior av papper i den egna bokhyllan. De mera lyckosamma hittade också fotografier som man kunde kopiera.

Senare utvecklades program och datorer så att man som privatperson kunde läsa in och lagra stora mängder dokument och fotografier. Man kunde skriva egna berättelser. Det utvecklades webb-läsare, där man med ett klick kunde förflytta sig mellan olika dokument.

Nu har det blivit så effektiva hjälpmedel att man vid sitt skrivbord kan spåra enorma mängder av släktingar. En person som höll föredrag om detta påstod att han hade 130.000 släktingar samlade på sin dator. Varför det? Vad är det för värde med detta?

Släktforskning baseras antagligen på ett intresse att förstå hur människor hade det förr. Man gör det förflutna mera liv om man kan följa individer och gärna sådana som i visst avseende har likheter med en själv. Man kan forska kring människor med liknande DNA-uppsättning eller människor som levt i samma område.

Men om man greppar över för många människor eller för stort område försvinner individerna. När man driver släktforskningen för långt så motverkar den sitt egentliga syfte – att individualisera historien!

Att samla på släktingar lider av samma problem som att samla på frimärken. När man är alltför framgångsrik, blir det för mycket. Frimärkssamlaren väljer då att avgränsa sig till vissa länder, vissa motiv eller stämplat från vissa orter. Men det som inträffade med frimärkssamlandet var att en stor del av verksamheten dog ut för att intresset hade dödats av mängden.

Om en släktforskare är "framgångsrik" och lyckas kartlägga alla sina förfäder bakåt till år 1600 har han nått ca 16 generationer bakåt i tiden. Då finns det 65.000 förfäder. Om man dessutom inkluderar syskon och kusiner till dessa blir det totalt ca 200.000 personer. Vad är det för värde med detta? Den framgångsrike släktforskaren dödar alltså sitt och kanske andras intresse för släktforskning.

I framtidens släktforskning kommer man kanske att med hjälp av DNA rita upp ett släkträd där man ser hur dagens människor är släkt med varandra. Sedan återstår det "bara" att sätta namn på förfäderna i släkträdet. Förutom att man då kan upptäcka förfädernas alla snedsprång så finner man också att själva grunden för forskningen har försvunnit. Mina förfäder var ju inte mina förfäder!

I dagens samhälle blir det allt vanligare att människor lever tillsammans med sådana som inte är biologiskt släkt med varandra. Man talar om bonusbarn och bonusbarnbarn. Hur kommer framtidens släktforskare att hantera detta – skall man följa det biologiska släktskapet eller det kulturella?

En stor del av den intressanta släktforskningen går ut på att kartlägga livet för vissa av förfäderna – var och hur de bodde, arbete och utbildning, intressen, snedsprång etc. Man måste inse att om det finns släktforskare om 100 år så kommer de att försöka kartlägga just ditt liv. Men dessa uppgifter vet du bäst själv. Du måste alltså hjälpa dessa framtida släktforskare genom att skriva ner din egen livshistoria.

Slutsatser:

Varje släktforskare måste börja med att skriva sin egen livshistoria.
Rörliga familjeförhållanden medför oklara släktförhållanden
Släktforskning kommer att kväva sig själv genom för mycket data.
DNA-tekniken kommer i grunden att förändra släktforskningen.